

Staten blir till. Statsbildning och statssystem i Europa, särskilt under tidigmodern tid
Temakurs avancerad nivå (7,5 hp)

Varför finns det stater? Frågan kan verka konstig. Få saker verkar så självklara för oss som att jordytan är indelad med skarpa gränser mellan områden med olika lagar, regler och ofta också med olika språk och kultur.

Hur har den här självklarheten kommit till? De flesta forskare är eniga om att något uppstod i Europa under medeltiden, utvecklades kraftigt under tidigmodern tid, spred sig över klotet under 1800- och 1900-talen och blev det moderna, globala statssystemet. Forskarna är däremot mindre eniga om varför och hur detta ägde rum – vad som drev statsbildningsprocessen.

I den här kursen ska vi se på statsbildningsprocessen i Europa, från medeltid till nutid men med fokus på viktiga processer under tidigmodern tid. Vi kommer först att bekanta oss med olika teorier och infallsvinklar utifrån några forskningsöversikter. Sedan läser och diskuterar vi tre böcker med olika vinklar på statsbildningsprocessen, Charles Tillys moderna klassiker med fokus på storpolitik och krig, Harald Gustafsson som försöker kombinera uppifrån- och nedifrånsperspektiv, och Julia Adams, som lyfter fram familjens/dynastins betydelse. Vi ser också på några texter som vidgar statsbildningsperspektivet utanför Europa.

Som avslutning ska alla deltagare skriva en text om ett valt problem i statsbildningsforskningen. Det kan handla om utvecklingen inom ett visst land eller en region, det kan röra någon viktig fas (tidsperiod) i statsbildningen eller det kan handla om någon viktig delaspekt som byråkratiseringen, religionens roll eller statsbildning och genus. För att skriva denna ska man välja en grundbok (lista kommer) och sedan själv söka ytterligare litteratur. Slutligen diskuterar vi tillsammans deltagarnas texter.

Målet med kursen är att vi ska inhämta grundläggande kunskaper om den europeiska statsbildningsprocessen och forskningen om densamma, samt framför allt att vi ska utveckla och fördjupa vår förmåga att historievetenskapligt reflektera över och empiriskt behandla stora historiska processer som statsbildningen. Kraven är obligatorisk närvaro och aktivt deltagande i diskussionerna, författande av en text som tydligt bygger på kurslitteratur och valfri litteratur, samt att fungera som diskutant på en av kurskamraternas text vid slutdiskussionen.

Harald Gustafsson
harald.gustafsson@hist.lu.se
046-222 79 66, 12 12 58

Litteraturlista

- Adams, Julia, *The Familial State. Ruling Families and Merchant Capitalism in Early Modern Europe*, Ithaca 2005 (202 s.)
- Gorski, Philip S., *The Disciplinary Revolution. Calvinism and the Rise of the State in Early Modern Europe*, Chicago 2003, s. 1-15 (15 s.)
- Gustafsson, Harald, "Den gamla staten på nya äventyr. Synpunkter på nyare statsbildningsforskning", *Scandia* 2006:1, s. 93-177 (25 s.)
- Gustafsson, Harald, *Makt och människor. Europeisk statsbildning från medeltiden till franska revolutionen*, Göteborg-Sthlm 2010 (232 s.)
- Hui, Victoria Tin-bor, *War and State Formation in Ancient China and Early Modern Europe*, Cambridge 2005, s. 1-11 (tillgänglig på Google Books) (12 s.)
- Jespersen, Mikkel Leth, Jeppe Büchert Netterstrøm & Bertel Nygaard, "Teorier om statsdannelse og den danske stat 1400-1660", *På sporet af staten. Den jyske Historiker* nr. 116, 2007, s. 5-33 (28 s.)
- Lapidus, Ira M., "Tribes and State Formation in Islamic History", *Tribes and State Formation in the Middle East*, Koury & Kostiner (eds), Berkeley 1990, s. 25-47 (ca 15 s. i urval) (15 s.)
- Noordam, Barend, "Early Modern State (Building) in Asia and Europe" (review), H-Net Reviews, <http://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id=29510> (4 s)
- Saberwal, Satish, "A Juncture of Traditions", *Dynamics of State Formation. India and Europe Compared*, Doornbos & Kaviraj (eds), London 1997 s. 74-99 (ca 15 s. i urval) (15 s.)
- Tilly, Charles, *Coercion, Capital, and the European State, AD 990-1992*, Malden 1992 (227 s.)

Totalt 775 s. Tillkommer litteratur för egen uppgift efter samråd med läraren.

Adams, Gustafsson 2010 och Tilly läses i sin helhet och det kan vara en god idé att köpa dem. De ska finnas på Akademibokhandeln eller nätbokhandlar. *Se till att skaffa dem i tid!* De finns också på bibliotek.

De övriga texterna är tillgängliga på nätet (Hui, Noordam) eller kommer att tillhandahållas av läraren (Gorski, Gustafsson 2006, Jespersen m.fl.).

Schema

All undervisning i Blå rummet, tid 12.15-14.00 utom sista gången 12.15-16.00.

Angivna delar av litteraturen **ska** vara inläst på förhand.

3 okt må	1. Introduktion. Vad är staten och hur blev den till?
4 okt ti	2. Teorier om statsbildning. <i>Jespersen m.fl.</i> s. 5-22
7 okt fr	3. Fler teorier och forskning om statsbildning. <i>Jespersen m.fl.</i> s. 22-33, <i>Gorski, Gustafsson (2006)</i>
11 okt ti	4. Krig och makt 1. <i>Tilly, s. 1-95</i>
14 okt fr	5. Krig och makt 2. <i>Tilly, s. 96-227</i>
18 okt ti	6. Makt och interaktion. <i>Gustafsson (2010)</i>
21 okt fr	7. Familj och stat. <i>Adams</i>
25 okt ti	8. Ett globalt perspektiv. <i>Hui, Lapidus, Noordam, Saberwal</i>
3 nov to	9-10. Diskussion av deltagarnas arbeten.